

आमोस ग्रंथ

लेखक : आमोस संदेष्टा

काळ : ख्रिस्तपूर्व ७६० ते ७५० या काळात लिहिले गेले.

आमोस या पुस्तकाचा लेखक आमोस असून तो तकोवा येथील मेंढपाळांतला होता (आमोस १:१). त्याने ही वचने ख्रिस्तपूर्व ७६० ते ७५० या काळात, इस्राएलाचा राजा यराबाम याच्या समृद्धीच्या काळात प्राप्त केली. आमोस या संदेष्ट्याचा मुख्य संदेश सामाजिक अन्याय आणि त्यानंतर येणारा देवाचा अटळ न्याय यावर केंद्रित आहे.

सार्वत्रिक न्याय आणि इस्राएलाची पापे (अध्याय १-३)

१. राष्ट्रांवरील न्याय

आमोस या पुस्तकाची सुरुवात परमेश्वराच्या गर्जनेने होते (आमोस १:२), त्यानंतर तो इस्राएलाच्या शेजारी राष्ट्रांवर त्यांच्या घोर पापांसाठी न्याय घोषित करतो. आमोस नुसार या शिक्षांची कारणे ही थेट धार्मिक नसून, क्रौर्य आणि मानवता-विरोधी कृत्यांवर आधारित आहेत. उदा. अदोमने आपल्या बंधूचा पाठलाग केला (आमोस १:११) आणि अम्मोनवंशजांनी गरोदर स्त्रियांना चिरले (आमोस १:१३). आमोस स्पष्ट करतो की त्यांच्या तीन काय पण चार अपराधांमुळे शिक्षा अटळ आहे.

२. इस्राएलवर विशेष न्याय

यानंतर, आमोस इस्राएल वर त्यांच्या सामाजिक पापांसाठी अत्यंत कठोर न्याय जाहीर करतो.

- ❖ आमोस म्हणतो, इस्राएलाने रुप्यासाठी नीतिमानास विकले आणि एका जोड्यासाठी गरिबास विकले (आमोस २:६).
- ❖ ते दीनांना ठेचतात, त्यांना त्यांच्या हक्कांपासून वंचित करतात आणि देवाने त्यांना दिलेल्या सर्व चांगल्या गोष्टी विसरले. विशेष म्हणजे, त्यांनी संदेष्ट्यांना 'संदेश देऊ नका' अशी आज्ञा केली (आमोस २:१२).

३. संदेष्ट्याचे कार्य

आमोस स्पष्ट करतो की नगरावर येणारी विपत्ती ही केवळ योगायोग नाही. परमेश्वर आपले रहस्य संदेष्टे ह्यांना कळवल्याशिवाय खरोखर काहीच करत नाही (आमोस ३:७). त्यामुळे, आमोस ला संदेश देणे अनिवार्य आहे, कारण "सिंहाने गर्जना केली आहे" (आमोस ३:८). या नियमानुसार, शोमरोनच्या महालात चाललेल्या जुलूम व विध्वंस ह्यांच्या योगाने केलेल्या धनसंचयाबद्दल आमोस त्यांना ताकीद देतो (आमोस ३:९-१०).

देवाच्या शिक्षेचा उद्देश आणि अपूर्ण पश्चात्ताप (अध्याय ४-६)

४. शिक्षेपासून बोध घेण्यात कसूर

आमोस इस्राएलच्या विलासी स्त्रियांना (ज्या दीनांना नाडतात) "बाशानाच्या गाईनो" असे संबोधतो आणि त्यांना आकड्यांनी पकडून नेण्याची भविष्यवाणी करतो (आमोस ४:१-२). आमोस लोकांना आठवण करून देतो की देवाने त्यांना अन्न, पाणी, मरी आणि टोळधाड यांसारख्या अनेक शिक्षा दिल्या. पण प्रत्येक शिक्षेनंतर आमोस हाच कठोर शब्द सांगतो: "तरी तुम्ही माझ्याकडे वळला नाहीत" (आमोस ४:६, ८, ९, १०, ११).

५. अन्यायी धार्मिकता

आमोस लोकांना त्यांच्या धार्मिक ढोंगाबद्दल ताकीद देतो. बेथेल व गिल्गालात जाण्याऐवजी आमोस त्यांना मनःपूर्वक परमेश्वराला शरण जा म्हणजे वाचाल असे आवाहन करतो (आमोस ५:४-६).

- ❖ आमोस म्हणतो की त्यांचे उत्सव व पवित्र मेळे देवाला तिटकारा वाटणारे आहेत (आमोस ५:२१).
- ❖ देव त्यांच्याकडून होम किंवा शांत्यर्पणे मागत नाही, तर न्याय मागतो: "न्याय पाण्याप्रमाणे व नीतिमत्ता प्रचंड लोंढ्याप्रमाणे वाहो" (आमोस ५:२४).
- ❖ आमोस निवांत आणि विलासी जीवन जगणाऱ्यांना धिक्कार असो, असे म्हणतो (आमोस ६:१, ४-६).

अंतिम दृष्टांत आणि सार्वकालिक आशा (अध्याय ७-९)

६. विनाशाचे दृष्टांत

आमोस विनाशाचे चार दृष्टांत पाहतो –

- टोळ
- अग्नी
- ओळंबा (न्याय)
- पक्व फळांची पाटी (अंतसमय).

ओळंब्याच्या दृष्टांतानंतर देव "मी ह्यापुढे त्यांची गय करणार नाही" असे स्पष्ट करतो (आमोस ७:८). याच काळात आमोसवर बेथेल येथील याजक अमस्या याने फितुरीचा आरोप लावला. यावर आमोस ठामपणे उत्तर देतो की, "तेव्हा आमोस अमस्याला म्हणाला, "मी संदेष्टा नाही किंवा संदेष्ट्याचा पुत्र नाही; तर मी गुराखी, उंबरांच्या झाडांची निगा राखणारा आहे." (आमोस ७:१४), तर परमेश्वरानेच त्याला निवडले आहे.

७. वचनाचा दुष्काळ आणि अपरिहार्यता

आमोस व्यापाऱ्यांच्या पापांबद्दल (खोट्या तागडीने फसवणे) ताकीद देतो. देव त्यांच्यावर सर्वात मोठी शिक्षा म्हणून "परमेश्वराची वचने ऐकण्यासंबंधीचा" दुष्काळ आणील (आमोस ८:११). आमोस स्पष्ट करतो की परमेश्वराच्या न्यायापासून सुटका अशक्य आहे—ते स्वर्गात किंवा अधोलोकात कुठेही लपले तरी देव त्यांना ओढून काढील (आमोस ९:२).

८. आशेचा संदेश

सर्व नाशानंतरही आमोस अंतिम आशेचा संदेश देतो. देव याकोबाचे घराणे समूळ नष्ट करणार नाही (पाहा, प्रभू परमेश्वराचा डोळा ह्या पापिष्ट राज्यावर आहे; मी ते पृथ्वीच्या पाठीवरून नष्ट करीन; याकोबाचे घराणे मात्र मी समूळ नष्ट करणार नाही,” असे परमेश्वर म्हणतो. - आमोस ९:८). तो दाविदाचा पडलेला डेरा उभारीन (दाविदाचा पडलेला डेरा त्या दिवशी मी उभारीन व त्याची भगदाडे बुजवीन; त्याचे जे कोसळले आहे ते मी उभारीन; तो पूर्वकाली होता तसा तो बनवीन; -- आमोस ९:११) आणि त्यांच्यावर दया करीन.

- ❖ आमोस म्हणतो की, भविष्यात उत्पन्नाची विपुलता असेल आणि बंदिवास पालटला जाईल (आमोस ९:१३-१४).
- ❖ परमेश्वर आपल्या लोकांना त्यांच्या भूमीत रुजवीन आणि त्यांना ह्यापुढे उपटून टाकण्यात येणार नाही (आमोस ९:१५).